

כתרי תורה

לק"י • פרשת אלה הדברים ה'תשפ"ב ב'של"ג • גליון קט"ז
הגות והלכה בפרשת השבוע במשנת רבותינו גאוני תימן זיע"א

אינן לקרא בשעת התפילה וקריאת התורה • הערות והארות יתקבלו בברכה בטלפון 0504139964 או במייל avish964@gmail.com

כתר מלכות - מאן מלכי רבנן
רבי זכריה ב"ר יחיאל חיט"ה זלה"ה
רב מושב זבדיאל - ט"א אב תשל"ה
רבי שלום חיים ב"ר מאיר נדב זלה"ה
רב בארה"ב - י"א אב תשמ"ו
רבי שלום ב"ר יחיאל כהן זלה"ה
מח"ס שיר ומסור - י"א אב תש"נ
רבי שלמה ב"ר דוד גובני זלה"ה
רב מושב כפר זיתים - י"א אב תשנ"ב
רבי סלימאן ב"ר יחיאל צענפה זלה"ה
מחכמי שאחדיה - י"ב אב תשל"ב
רבי שלמה ב"ר מערצה גרידי זלה"ה
חבר ב"ד דמאר - י"ג אב תש"ג
רבי סעיד ב"ר משה גמאל זלה"ה
מחכמי צנעא - י"ג אב תש"ט
רבי סאלם ב"ר סלימאן גובי זלה"ה
ת"ח, כרוז הב"ד בצנעא - י"ד אב תשי"ז
רבי יעקב (צדוק) ב"ר צאלח מזרחי זלה"ה
מרבני ק"ק תימן בת"א - ט"ו אב תשנ"ח
רבי חיים ב"ר אברהם שרעבי זלה"ה
רב מטה יהודה - ט"ו אב תשס"א

לע"ג מן הגאון הגדול רבי שמריהו יוסף חיים בן מרן הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זלה"ה • ידיו ורע אשר שמחת התורה שבלבו ועל פניו האירה כל סביבותיו, זכה להרביץ תורה ולהעמיד בני מדרשות לשקידתה הרב רפאל אליהו אליעזר זצ"ל ביבולט"א הרב צבי בלאט שליט"א • דודי הרב אברהם ב"ר דוד בדיחי זצ"ל, הרב אלעזר עוזרי זצ"ל בן בילחט"א רבי אברהם, הרב זכריה ב"ר יוסף גוסי זצ"ל, הרב ישראל ב"ר יהודה זצ"ל, מרת אסתר ב"ר יחיאל גרש"י ע"ה ומרת יהודית ב"ר יוסף שרעבי ע"ה • ולזכות הרב אברהם ב"ר שלמה שליט"א, הרב אהרן ב"ר יוסף שליט"א, הרב רפאל אריה בן יחיאל שליט"א, הרב גבריאל בן שלום שליט"א, ומיכל ב"ר ישי תח"ל רפ"ש במהרה בתוך שאר חולי ישראל, ולהצלחת ההצלחת אחינו בני ישראל, הנתונים בצרה ובשביח באוקראינה ובשאר גלויותיהם, המב"ה יוציאים מצרה לרווחה ומאפילה לאורה, ויזכנו לגאולה השלימה בקרוב, אכ"ר.

כתר ההלכה

הגאון הרב נתנאל עומסי שליט"א - מרבני בית ההוראה 'פעולת צדיק' לעילוי נשמת אביו רבי יחיאל ב"ר יצחק עומסי זלה"ה - נלב"ע כ"ז אלול התש"פ

לימוד תורה בשבת ערב תשעה באב

א[ה] הרמ"א (סו"ס תקנ"ג) הביא את המנהג שנהגו אצלם שלא ללמוד בערב תשעה באב מחצות היום אלא בדברים המותרים בתשעה באב. והטעם, כדי להתכונן לצום ולתת על לבו עניין החורבן והעצב לפני תחילת הצום (מהרי"ל מ"ד) וטעם נוסף, כי במה שלומד קודם תשעה באב, מחשבתו עליו ומהרה בו ונמצא שמח משנכנס ליל ת"ב (שו"ת חת"ס א"ח ח"א ס"י קנ"ז). ולפ"י, ה"ה כשחל תשעה באב בשבת, שאין ללמד אחר חצות מטעם זה (רמ"א שם). ולמעשה נחלקו הפוסקים אם לנהוג חומרא זו. יש מצדדים בה (מג"א סק"י, אליה רבה סק"ד, כה"ח ס"ק ט"ז, חו"א הובא באורחות רבנו ח"ב עמ' קל"ז ועוד) ויש שלא חששו לה (ט"ז סק"ב, הגר"א שם, ערוך השולחן ס"ד משנ"ב סק"ח ועוד).

ואצלנו כלל לא נהגו בחומרא זו והשת"ז השמיט הגהת הרמ"א ואף הוסיף (סק"ב) שלומד כדרכו ותע"ב. ומ"מ, מי שנמצא במקום שנהגו להחמיר בזה ורוצה ללמוד מה שלבו חפץ, יעשה זאת באופן שלא יהיה ניכר הדבר לאחרים, כך אמר לי מרן שליט"א.

מתי יש להחליף את המנעלים והבגדים במוצאי שבת זו

ב[ה] במוצ"ש זו יש לבא לבית הכנסת במנעל שמותר לילך בו בתשעה באב. אך ברמב"ם ובשו"ע לא נתבאר אימתי יש לחלוץ את נעלי שבת האם בשקיעה או בצאת הכוכבים. והרמ"א כתב (סו"ס תקנ"ג) שחולצים בבהכנ"ס רק לאחר 'ברכו', והשת"ז (שם סק"ב) כתב שחולצים בכניסה לבהכנ"ס ואך הוקשה לי דהלא בלאו הכי בכל השנה לא נכנסו לבהכנ"ס במנעליהם. והטעם, כדי לא להראות סימן אבלות בשבת. ואף שמתפללים לאחר צאת הכוכבים שכבר יש איסור נעילת הסנדל, כך קיבלו עליהם מעיקרא שבתשעה באב שחל במוצאי שבת, אין איסור נעילת הסנדל עד אחרי 'ברכו' (שו"ת שלמת חיים סי' ש"מ). והמנהג בזמננו שמאחרים את זמן התפילה במוצ"ש, כדי שהציבור יספיקו להחליף בגדיהם ומנעליהם ולהגיע לבהכנ"ס במנעל המותר. ומ"מ כל איש בביתו, אף שבאכילה, שתיה, רחיצה וסיכה נאסר בשקיעת החמה (רמ"א שם), לא יחלוץ את מנעליו רק בצאת הכוכבים כאמור. ויש שכתבו שיחלוץ בשקיעה ויעשה באופן שלא יראה שחלוץ מחמת התענית, כגון שיחלוץ ע"מ לנוח או שיחלוץ קודם סעודה שלישית וילבש נעלי בית כפי שרבים עושים כן בלאו הכי (אול"צ ח"ג עמ' רנ"ה, שו"ת אש"ח ח"ג סי' כ"ד).

ולענין בגדי שבת כתב מהרי"ץ (ע"ח דף י' ע"ב) שאין פושטים אותם מבעוד יום. משמע, שבבין השמשות פושטים. וכן כתב מרן הגר"י רצאבי שליט"א (שע"ה ח"ג סי' ק"ז ס"ב). אכן את המנעלים חולצים רק בצאת הכוכבים. וטעם החילוק, ביאר מרן שליט"א (שערי יצחק ואתחנן ה'תשע"ה ומסעי ה'תשע"ט) כי החלפת בגדי שבת לבגדי יום חול אינה סימן אבלות, שהרי אצל רבים לא ניכר כ"כ ההבדל בין בגדי שבת לבגדי חול [עד כדי שפסק הרמ"א בתחילת סי' תקנ"א שבשבת חזון אין לובשים בגדי שבת] משא"כ החלפת מנעלים הוא סימן אבלות שכן עושה האבל אחר סתימת הגולל (יו"ד סי' שע"ה ס"א) ולכן אין להראות אבלות בשבת [וה"ה שאין לישוב על הקרקע עד צאת הכוכבים]. ומ"מ הורה מרן שליט"א (שערי"י שם) שהרועה להמתין ולהחליף בגדיו כשחולץ מנעליו בצאת הכוכבים, רשאי.

האם בתשעה באב יש פטור מלימוד תורה

ג[ה] ישנה מחלוקת גדולה באחרונים האם יש חיוב לימוד תורה בתשעה באב כבכל יום רק שיש לקיימה בדברים הרעים כדי לא להשיח דעת מן האבלות (מועד לכל חי סימן י' סכ"א, שרי חמד א"ס"ד ביה"מ סי' ב' או"י"ב, שו"ת דברי יציב סי' ר"מ, יביע אומר ח"ח יו"ד סי' ל"ה, הליכות שלמה ח"א עמ' צ"ג ועוד), או שאין כלל חיוב לימוד תורה אלא רשות (שבט יהודה למהר"י עייאש סי' שפ"ד ס"ד, ערוך השולחן סי' תקנ"ד, כה"ח סי' תקנ"ד סק"י ועוד). אכן, מדברי הראשונים נראה שבתשעה באב אין חיוב תלמוד תורה (ריטב"א מ"ק ט: ד"ה אבל כן הביא ראייה בהליכות שלמה שם, אבודרהם שהובא בטור סי' תקנ"ט שם כתב שבת"ב הכל בטלים מדברי תורה ועיין נטעי גבריאל בין המצרים ח"ב תשובה י"ז). ויש אף שכתבו שאין לברך ברכות התורה ביום זה (שבולי הל"ק"ט הלכות שמחות סי' כ"ז בשם הגאונים). ולמעשה, דעת מרן הגר"י רצאבי שליט"א (שערי יצחק פרשת ואתחנן ה'תשע"ב) כי היות וקשה להכריע בעניין זה הלכה למעשה, המיקל שלא ללמוד יש לו על מה לסמוך, בפרט כוונתו למנוחה לאזור חיל לאחר מכן.

כתר של-א"ש

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרות ודי זהב (א', א')

במד"ש רבה (פ"א, ו) דרשו תיבת 'דברים' מלשון 'דבורים בכמה וכמה דרשות, ומכללם, מה הדבורה הזו דבשה לבעלה ועקצה לאחרים, כך הן דברי תורה, סם חיים לישראל וסם המות לעובדי כוכבים.

וביאר מוהר"ר סעדיה אלנדראף זלה"ה בעץ החיים, כי כשישראל עוסקים בתורה ומקיימים מצוותיה, אזי נשפעים מיד הקב"ה ולא ע"י שליח, ואז אין אחיזה לחיצונים כלל ואינם יכולים לינוק מהקדושה, וממילא אינם יכולים להשפיע לאומות העולם, והם נכנעים ונשפלים, וזהו סם המות לאומות העולם. כי אומות העולם ניוונים מניצוצות הקדושה שחטפו בעון העגל. ויתירה מזו כתב שם, כי בעסק התורה ממשיך האדם לעצמו את כל ניצוצות הקדושה השייכים לחלקי נשמתו ומפוזרים במקומות הרחוקים.

ובזה ביאר מה שאמר ירמיה (ט', י"ב) על מה אבדה הארץ, על עזבם את תורתני, כי אם היו ישראל עוסקים בתורה היתה התורה מונעת מהם לחטוא, ולא היו צריכין לגלות לחוצה לארץ לבקש נדחיהם, ולברר מה שהפילו מהניצוצות הקדושים על ידי עוונותיהם, וגם את אותם הניצוצות הרחוקים כי היו ממשיכים אליהם בכח התורה. עכת"ד בקוצר. וכן כתב מוהר"ר יחיאל בדיחי זלה"ה בחן טוב (מטות ל', ג').

ועיקר הדבר מצאתי גם להנצי"ב בהעמק דבר עה"פ ושמרתם את כל חוקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם ולא תקיא הארץ אתכם וכו' (ויקרא כ', כ"ב) שאפילו אם חלילה הדור פרוץ בעריות, ואם כן הוא סיבה לגלות הארץ, מכל מקום, אם שוקדים בתורה מועלת זכותה התורה שלא תקיא אותם הארץ, אלא יהיה נענשים או בארץ ע"כ. ובוזה ביאר את הפסוק על מה חרבה הארץ על עזבם את תורתני יעו"ש. כי אם היו עוסקים בתורה, לא חרבה הארץ לגמרי אלא היו נענשים בתוכה. והביא ראייה לזה מדרשת חז"ל (כ"ב ה, א) עה"פ גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם (הושע ח, י'), אי תנו כולהו, עתה אקבצם מן הגלות. וא"כ כ"ש שלא יענשו לגלות.

ויהי רצון שנוכה להתחזק בעסק ולימוד התורה שיהיה לנו גם כשמירה מן החטא וגם להמשיך שפע קדושה לנשמותינו בארץ הקודש. ובזכות זה יקוים בנו, עתה אקבצם מן הגלות, בביאת משיח צדקנו ובבנין בית מקדשנו, בב"א כ"ר. שבת שלום.

עניני מצוות תוכחה במשנת רבותינו

אבל אם עבר על אחת ממצוות השי"ת, אם הוכיחו פעם ראשונה ושניה ושלישית ולא חזר בו, מצוה לפרסמו ולהכלימו, ע"ש.

נמצא בדברי שמים, מוכיחין אותו אף ברבים, וא"כ קשה אף אם לא היתה תוכחת זו נוגעת לכל ישראל היה יכול להוכיח ברבים. ושםא כאן היתה הפעם הראשונה שהוכיחם על אלו, וא"כ עדיין לא הותר להוכיחו ברבים.

תוכחה סמוך למיתה

ד] עוד איתא בספרי עה"פ (פסוק ג) ויהיה בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש, דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' אותם אליהם, מלמד שלא הוכיחם אלא סמוך למיתה ע"כ. שהרי משה נפטר בז' אדר כדאיתא בקדושין (לה, א), וחדש עשתי עשר הוא חודש שבט.

ה] והוסיפו בספרי, ממי למד מיעקב אבינו שלא הוכיח לבניו אלא סמוך למיתה וכו' ראובן בכורי אתה, אמר לו בני מפני מה לא הוכחתך כל השנים הללו, כדי שלא תניחני ותלך ותדבק בעשו אחי.

ומבאר הספרי למה אין מוכיחים אלא סמוך למיתה (כתבתי לנוסחאות הגר"א, ויש עוד נוסחאות), ומפני ד' דברים אין מוכיחים את האדם אלא סמוך למיתה. כדי שלא יהא מוכיחו וחוזר ומוכיחו. וכדי שלא יהיה חברו רואהו ומתבייש הימנו. ושלא יהא בלבו עליו [בנוס"א נוסף, שהתוכחה מביאה לידי שלום וכו'. נראה דכוונתו שצורת התוכחה תהיה שיצא ממנו בשלום שאז נמצא שקיבל את תוכחתו כראוי, כי אם יהיה בליבו עליו לא תכנס התוכחה בליבו]. ושלא יניחו וילך (ויש נוסחאות שנשמט טעם זה וסמך שהוכיח טעם זה בדברי יעקב

לראובן, וכ"כ הראב"ד ע"כ).

ובמדרש הגדול במקום הטעם הרביעי נכתב ז' שלא יהא המוכיח צריך תוכחת'. וכענין מצאתי בילקוט שמעוני (רמז ת"ת) ז' שלא יהו המוכיחים מתוכיחין. דהיינו, שמא ברבות הימים המוכיח עצמו ישל באותה עבירה, ואז אותו שהוכיחוהו, תחלש בעיניו התוכחה וישוב לכסלה. וטעם זה נזכר בפירוש המיוחס לראב"ד על הספרי כביאר לטעם שלא יהא מוכיחו וחוזר ומוכיחו, ז'אני שמעתי משום אל תאמן בעצמך עד יום מותך, שמא יקלקל המוכיח ויחזור המתוכח ויכניחו, אכן כתב שם דאינו נראה. ובדברי מדה"ג הוא טעם בפני עצמו.

איך מותר להמתין עם התוכחה עד סמוך למיתה

ו] וכתב מהר"י גופאן זלה"ה במנחת יהודה, שנשאל מאיש אחד, הלא אמר הכתוב (ויקרא י"ט, י"ז) הוכח תוכיח את עמיתך, וא"כ מהו שאמרו אין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתתו. וראיתי שהקשה כן רבינו הלל בפירושו לספרי ועמד בקושיא. וכן הקשה הראב"ד יעו"ש.

וכתב מהרי"ג שהשיב לשואל, כי הכוונה על אדם שחטא אך כבר שב ואינו מחזיק בדרכו הרעה, ועל זה אינו חובת תוכחה, ומכל מקום סמוך למיתה, צריך המוכיח ליכור למוכח כל דבריו הרעים שעשה, כדרך שעשה מרע"ה לישראל לפני מתו, כדי שינחמו על הרעה ולא ישובו לכסלה עוד. וכן מצאתי שתירץ בזית רענן על הילקוט שמעוני, דרק סמוך למיתה יוכירו שמא צריך לעשות על זה עוד תשובה. וכ"כ החיד"א בראש דוד (ס"פ דברים) דמצות הוכח תוכיח היינו עד שיפרוש מן החטא, וכאן מדובר על אשר כבר עשהו. וכ"כ שם בשם ספר אמרי נועם עה"ת (להחכם רבי יעקב דילישקאש זלה"ה, דהיינו להזכיר לו עבירות שעבר.

ז] ותירץ נוסף הביא מהרי"ג מדברי השל"ה (פרשת דברים אות י"ז) שכתב, הוכיחין סמוך למיתתו מלבד מה שהיה מוכיחין ומלמדם דבר יום ביומו, וכן ראוי לעשות כל מנהיג לדורו וגם כל אב ואב לבני ביתו, כמו שעשה יעקב לבניו. ונראה דכוונתו לומר דכאן הוסיף להוכיחין יותר על מה שהוכיחין בחייו, וכן נראה ממש"כ השל"ה בהקדמתו (אות ט) וכדרך שעשה אדון הנביאים, הלכו בדרכיו גם כן הנביאים מוכיחים לישראל, ומזהירי אותם להבא, וביותר עשו זה סמוך לסילוקו וכו' וכן דרך כל הצדיקים, בעת סילוקן הם מתעסקין בתוכחת מוסר ביתר שאת, ע"כ. וקצ"ע מהטעמים שבספרי, ויש ליישב.

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולכן וזצרות ודי זהב (א, א)

מנין שאלו הדברים הם דברי תוכחה

א] דברים אלו שדיבר משה היו דברי תוכחה, כדאיתא בספרי, אלה הדברים, וכי לא נתנבא משה אלא זה בלבד, והלא הוא כתב את כל התורה כולה וכו', מה תלמוד לומר אלה הדברים, מלמד שהיו דברי תוכחות שנאמר וישמן ישורון ויבעט (לקמן ל"ב, ט). ופירש בספרי דבי רב, דכוונת הספרי לתרץ דמכח קושיא זו בהכרח לומר, שכאן מתפרשת מילת דברים מלשון דברים קשים, ולדבריו אכן וישמן אינו שייך לזה. וראיה לדבריו מצאתי במדרש הגדול, אחר שהביא דרשה זאת באורך סיים, ר' מנחמה ר' ביבי ר' אלעזר בשם ר' מאיר, כל מקום שנאמר דבר, דברי, דברים, תוכחת הן, ע"ש.

ובמדרש הגדול לא נזכר כלל פסוק וישמן. וא"כ כוונת המדרש לתוכחה שבפסוק זה הסמוך. ומה שהביא הספרי פסוק וישמן, פירש רבינו הלל דאלה הדברים אינם דברי התורה שאמר משה אלא דברי התוכחות שנאמרו בספר דברים, וכדחזינן מפסוק וישמן האמור בספר זה.

וקצ"ע, דבספרי בסמוך מוכח שהתוכחה היא, במדבר בערבה וכו' וכמו שתרגם אונקלוס, אוכח יתהוין על דחבו במדברא וכו', ופירש"י דכאן מנה משה כל המקומות שהכיעסו לפני המקום. ולמה הוצרך הספרי להרחיק עד וישמן. ותירץ בספרי דבי רב, שתוכחה זו היא ברמו, וכמו שכתב רש"י שהזכיר ברמו, מפני כבודן של ישראל. לכן העדיף בעל המימרא להביא מקרא מפורש, אמנם שוב הקשה דיש מקראות מפורשים קודם לכן. וכתב דשמא ניחא ליה להביא את התוכחה האחרונה שאמר סמוך למיתתו. ובעמק הנצי"ב כתב, דתוכחה זו שונה, שהתלוץ בם באמרו וישמן ישורון ויבעט, שהמשיל אותם בשור הבעט באבוסו מרוב טובה, ודבר זה לא מצוי בתוכחות משה, וא"כ אלה התוכחות הקשות שהוכיח משה את ישראל.

תוכחה ברבים

ב] והנה כתב הרמב"ם (פ"ו מדעות ה"ז) המוכיח את חברו בין בדברים שבינו לבינו לבינו, בין בדברים שבינו לבין המקום, צריך להוכיחו בינו לבין עצמו, וידבר לו בנחת וכו'.

וציין הכס"מ דמקור דברי הרמב"ם הם מברייתא דערבין (טו, ב). והנה דין זה אינו מפורש שם דבר זה בברייתא שם, ונראה דכוונתו למה שאמרו בברייתא, יכול אפילו פניו משתנים, ת"ל ולא תשא עליו חטא. ופירש"י, פניו משתנים, שיוכחינו ברבים להלבין פניו. [כתב בגליון מהרש"א, דהלא אמרו שם עד היכן חובת תוכחה, רב אמר עד כדי הכאה ושמואל אמר עד כדי קללה, דהיינו עד שיקצוץ זה ויכה או יקלל את המוכיח. ואם הגיע אותו שהוכיחוהו לידי הכאה או קללה בודאי השתנו פניו. וא"כ בהכרח דמה שאמרו דאסור להוכיחו עד שפניו משתנים, היינו להוכיחו ברבים].

ג] מקור נוסף לדין זה כתב מהר"י גופאן זלה"ה במנחת יהודה מפסוק זה, דלכאורה קשה איך הוכיח משה את בני ישראל ברבים, אלא שהיתה תוכחת זו נוגעת לכל ישראל. ולזה דייק קרא לכתוב אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, להשמיענו דדוקא משום שהיו הדברים נוגעים לכל ישראל הוכיחם ברבים.

ויש להעיר שהרי כל זה אמור רק בדברים שבנ"א לחבירו, כמ"ש הרמב"ם (ה"ח) במה דברים אמורים, בדברים שבין אדם לחבירו, אבל בדברי שמים, אם לא חזר בו בסתר מכלימין אותו ברבים ומפרסמים חטאו ומחרפין אותו בפניו ומבזין ומקללין עד שיחזור למוטב, כמו שעשו כל הנביאים לישראל, ע"כ [ובכס"מ לא הביא לזה מקור וכתב, פשוט. ועיי' במגדל עוז מקורות לזה. ומהר"ח בשם טוב דייק מלשון הברייתא הרואה בחבירו דבר מגונה, משמע שאינו חטא גמור, ועלה קאמר דאם פניו משתנים אסור.

מדרכי רבותינו - מוהר"ר סלימין ב"ר מעוצ'ה גרידי זלה"ה

רבינו נולד לאביו רבי מעוצ'ה שהיה אחיו של ראב"ד דמאד וגלילותיה מוהר"ר יחיא גרידי זלה"ה, לימים אף התמנה ע"י בי"ד צנעא לכהן כחבר בי"ד דמאד יחד עם הראב"ד מוהר"ר סלימאן מלאחי זלה"ה (שהיה חתנו של רבינו ביווג שלישי). היה ממונה ע"י השלטונות על גבית מס הגזיה. אך בכוחו זה השתמש רבינו להגן על אחיו היהודים, ופעמים מרוב השתדלותו למען אחיו, כששב לביתו לא נותר בו כח אפילו לסעוד את נפשו והיה נרדם באפיסת כוחות. פעם אחת נודע לו על חתן שהושלך למאסר מחמת שלא היה לו די שלם חובותיו, הלך רבינו להשתדל עבורו, ומשלא קיבלו את דבריו ביקש שיאסרו אותו במקום החתן עד שישולם החוב, עריצי הארץ בראותם את עוצם מסירות נפשו לאחיו, לא יכלו לו ויחזרו גם את החתן לדרכו. על מעשה נוסף בו פעל להצלה מגזירת היתומים העיד מוהר"ר יחיא גרידי זלה"ה במכתבו לבנו רבי יחיא שעלה לאה"ק (איש ימיני ח"ג תש"ב), כי נתמנה בעיר מושל חדש איש צר ואויב, ודרש ממוהר"ר סלימאן מעוצ'ה שיחפש אחר היתומים, כמובן שיהודי דמאד הבריחו את היתומים מחוץ לעיר שלא יולו במלתעות רשע, כ"ה באלול עזר הרשע תשעה מראשי הקהל ומוהר"ר יחיא זלה"ה בראשם, וביניהם גם רבינו, יושבי הערים הסמוכות הרבו בתפילה ותחנונים לפני השי"ת להצלת אחיהם שבדמאד, עד שריחם עליהם יושב מרום, ובהשתדלות מוהר"ר יחיא יצחק הלוי זלה"ה לפני האימאם, יצאו לחירות. סילוקו של צדיק היה ביום שבי"ק בעת שקראו הקהל נחמו נחמו עמי, לפתע באה המודיע לבית הכנסת, וקרא מה אתם אומרים נחמו נחמו עמי, אמרו יצור תמים פעלו, זיע"א (פרי צדיק).